

రజు సర్పం

రామాన్ని పోలీసులు పట్టుకుపోయా రనే వార్త ఊళ్లో దావానలం లాగా వ్యాపించింది. వ్యాపించ కేం చేస్తుంది? ఇందులో అసత్యం ఏమీలేదు; ఆశ్చర్యం అంతకన్నా లేదు. రామం సంగతి మనకి తెలియదుగాని, అతని మిత్రులు మాత్రం ఈ శుభ ముహూర్తానికి లేక, దుర్ముహూర్తానికి ఎదురు చూస్తూనే ఉన్నారు.

రామం కమ్యూనిష్టుని చాలామంది నమ్మకం. ఐనా, అతని హితు లెవరూ తెలిసినట్టు నటించేవాళ్లు కాదు. చాటుగా 'ఏమోయ్ కమ్యూనిష్టు'ని పిలిచేవాళ్లు. రామం మందహాసం చేసేవాడు, అవునన్నట్టు! అప్పుడప్పుడు తను ముందు చెయ్యి బోయే దేశసేవను గురించికూడా మాట్లాడేవాడు. ఇదీ ప్రస్తుతం రామం చరిత్ర. రామం ఇలా కమ్యూనిష్టుయి చెడి పోయినందుకు అతని మిత్రులు లక్షిని నిందించేవాళ్ళు. ఈమధ్య రామం మిత్రులతో కలవడంకూడా మానేశాడు!- లక్షితోనో, ఏకాంతంగానో కాలంగడుపుతూ ఉండేవాడు. ఐతే, ఈ అరెష్టులో ఆశ్చర్యకర మైనవిషయం ఒకటిజరిగింది. రామాన్ని అరెష్టుచేసింది బాంబులు చేస్తూఉండగా కాదు; భావిదగ్గరికి పోతుండగా!-అతని దగ్గర సెడిషన్ కిందకు వచ్చే దేమీలేదు, అలాంటిది సంపాదించటానికి అతని గది సోదా కూడా చూడ లేదు. మరి ఏ నేరంకింద పట్టుకున్నట్టు! వాళ్ళ కేం ఆధారాలు దొరికినై? ఏమో! వందలాదిజీతాలుతింటున్న సి. ఐ. డి. లే రామం రహస్యం యింతకాలం కనుక్కోలేక

పోతే, మన మిప్పుడు బుర్ర బద్దలు కొట్టుకుని మాత్రం ఏంప్రయోజనం! ఏమన్నా వెనుకటిసంగతులు తడివిచూస్తే, ప్రయోజన ముంటుందేమో! చూద్దాము.

రామం పుట్టింది పల్లెటూళ్లో (మేనమామలింట). ఐనా, మూడో క్లాసునుంచి ఇప్పటివరకు టానులోనే చదువుకొస్తున్నాడు; ఉంటున్నాడు. చదువులో అత నంత చురుకూకాదు, మందమూకాదు. వల్లింఛటంలోమాత్రం తోసివేయ తగ్గవాడుకాదు. మొదటినుంచీ అతనికి స్నేహితులంటూ ఏక్కువలేరు. వేషంలో వ్యవహారాల్లో పూర్వఖత్తు. పిలకని పేటెంటుచేశాడని అంటూవుండేవాళ్ళు తోటి విద్యార్థులు. గ్రాంథికవాది. అరసున్న హత్య అయినందుకూ, బండి 'ఱ' బలి ఐనందుకూ, వాపోయేవాడు. యిలాంటి రామం ధర్మ యియరు చివరకు పూర్తిగా మారిపోయాడు. వేషంలోనూ, భాషలోనూ! పైగా రాచకీయాల్లోకూడా వేలుపెట్టసాగాడు. స్టూడెంట్ల కనీసపుకోర్కెలమీద ఒకటి రెండుసార్లు క్లాసులో ఉపన్యసించాడు కూడా.

ఈ మార్పుకంతా కారణం ఒకవ్యక్తి-స్త్రీలింగానికి చెందిన వ్యక్తి! పేరు లక్ష్మి. ఈడు 16-18 మధ్య. ఆమెతండ్రి స్టేషనుమాస్టరు. విశాఖపట్టణంనంచి బదిలీఅయి, యిక్కడకి వచ్చాడు. అతనికి శేషగిరి అనేకొడుకు ఒకడు. ధర్మయియరు చదువుతున్నాడు. లక్ష్మి ఫస్టియరు.

లక్ష్మి యింటర్వల్ సమయాల్లో అన్న క్లాసులోకి వస్తుండేది. ఆమెకు కొత్తాపాతాలేదు. విశాఖపట్టణపు రాజకీయ వాసన ఆమెలో బాగా జీర్ణించిపోయింది. స్టూడెంటు ఫెడ

రేషనులో చేరమని అందరినీ హెచ్చరిస్తూ వుండేది! కమ్యూనిజమన్నా కమ్యూనిస్టులన్నా ఆమె సింపతీ కనపర్చేది.

ఇక్కడివిద్యార్థుల్లో ఇంతకుపూర్వం రాజకీయసంచలనం ఏమీలేదు. ఈమెనుబట్టి ఒక్కొక్కరు మారడం మొదలు పెట్టారు. కాని, రామాన్నిమాత్రం ఆమె వాదనలేమి మార్చలేకపోయినై. అసలతను పాల్గొంటేగా మారటానికీ, మారకపోవటానికీ?—ఒకమూలని కూర్చునేవాడు, తనకి సంబంధమేమీ లేనట్టు! లక్ష్మీ కొంత కాలాని కతని తత్వం గ్రహించింది. అతన్ని ఏడిపించటానికో అన్నట్టు ఒకటిరెండుప్రశ్నలు వేసి, సమాధానం కాదు, అతని అభిప్రాయం చెప్పేదాకా ఊరుకునేది కాదు. మొదటిసారి తన్ను ప్రశ్నించినప్పుడు రామానికి శరీరం గగుర్పొడిచింది. సమాధానం చెప్పాలంటే నోట్లొనుంచి మాట బైటికి రాలేదు. ఎట్లాగో ఆమె అభిప్రాయాలు తెలుసుకొబట్టి—ఏకీభవిస్తున్నానన్నట్టు తెలియపరచాడు.

ఇలా అయింది వాళ్ళ పరిచయం. క్రమంగా రామం వ్యూస్ అన్నీ మారిపోయినై. శేషగిరిని అడిగి మార్కు రాసిన 'కేపిటల్' తీసుకున్నాడు. కొన్నాళ్లు అందరికీ కనపడేటట్టు చేతపట్టుకునికూడా తిరిగాడు.

లక్ష్మీరామంల పరిచయం స్నేహంగా మారింది. వృద్ధి పొందింది. విద్యార్థులది ప్రేమ అనికూడా అనుకున్నారు. విద్యార్థులదాకా ఎందుకు రామానికే తెలియదు, అదేమిటో!

ఇలా సంవత్సరం నర గడిచింది. రామం బి. ఏ. కి కూర్చున్నాడు. రిజల్టువచ్చినై; పాసయాడు. లక్ష్మీకూడా ఇంటరు

పాసయింది. శేషగిరి గ్రూప్ లో తప్పాడు. ఆతని తండ్రి అతనికి రైల్వేలో ఉద్యోగంకోసం ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు.

రామం శేషగిరికోసమంటూ స్టేషను మాష్టరు గారింటికి పోతూవుండేవాడు. టీ పుచ్చుకొని, కాసేపు బాతాఖానీ కొట్టి రైలు పట్టాలవెంటే షికారుకు వెళ్తూ వుండేవాళ్ళు ముగ్గురూ. ఒకనాడు శేషగిరి ఏదైనా పనిలోవుంటే, వీళ్ళిద్దరే వెళ్ళివస్తుండేవారు. ఇద్దరేవున్నప్పుడు రామం ఏదన్నాలో కాభిరామాయణం ఎత్తేవాడు. లక్ష్మీ దాన్ని ఎలాగో ఒకలాతిప్పి కాపిటలిజానికో, ఫాసిజానికో ముడి వేసి, చర్చను నీరసంచేసి పారవేసేది. ఒకనాడు మాటలసందర్భంలో రామం, తండ్రి తన్ను పెళ్ళి చేసుకోమనీ, వాళ్ళిచ్చే కట్నంతో బి.ఎల్. చదవమనీ నిర్బంధిస్తున్నాడని లక్ష్మీకి చెప్పాడు. ఆమె నవ్వి, 'ఇందులో నిర్బంధమేముంది? పెళ్ళి చేసుకోక, బ్రహ్మచారిగా వుంటావా?' అంది. రామం ఏం చెప్పతాడు? బ్రహ్మచారిగా ఉంటానంటే ఒక చిక్కు! 'పెళ్ళి చేసుకొంటాను; కాని, ఆ పిల్లనుగాదు, నిన్ను'-అని చెప్పటానికి దమ్ములులేవు; లక్ష్మీ యింతవరకేమీ సందివ్వకపోయె! ఏంచేస్తాడు? ఆవాళకు ప్రసంగం మార్చాడు.

మర్నాడు షికారుకు పోయినప్పుడు, రామం తాను రాసిన వ్యాసాలకటింగ్సు కొన్ని లక్ష్మీకి యిచ్చాడు. లక్ష్మీ హెడ్డింగ్సుచూసి, యిచ్చేసింది. ఆ వ్యాసాల హెడ్డింగులివి. 'రష్యాలో వివాహం ఒక సమస్యకాదు.' 'లైంగికిచూక్తికి పర్యాయపదమేవివాహం!' 'భారత దేశంలో ఆడదాని అధోగతి.' రామం భయపడుతూనే లక్ష్మీని అభిప్రాయ మడి

గాడు : ' లక్ష్మీ తల వాచేటట్లు చివాట్లు పెట్టింది ; 'నీకేం తెలుసని ఈ లైంగికసమస్యలు తీసుకుంటావంది. భారత దేశంలో మగవాళ్ళకి ఉత్తమగతులు ఏడ్చినాయి కాబట్టి, మాకు లేవని దుఃఖమా! అంది. మీరంతా కాన్వీక్టువార్డరులు, మీవల్ల కై దీలకేం సౌఖ్యాలు లభిస్తాయంది!—వై వా హికసమస్యలు చర్చ చేయటానికి నీకేం అధికారం వుంది ? నువ్వెవ్వరి ప్రతినిధివి?... ఇలా ఎన్నో ప్రశ్నలు వేసింది గుక్క తిరగకుండా! రామం ఉక్కిరి బిక్కిరి అయాడు. గుడ్లు వప్పగించి, ఊరుకున్నాడు. తర్వాత లక్ష్మీ సాత్వికంగా బోధించింది—నీకు అందని విషయాన్ని గురించి చర్చించ వద్దని. రామం ఆవాళకు తోక తెంచుకు బయటపడ్డాడు.

మర్నాడు రామం చెట్టుకింద జ్యోతిష్కుడికి నాలుగణాలు దర్శించుకున్నాడు. పిట్టచేత ఆకు లాగించాడు—త్వరలో శ్వశురగృహానివాసయోగముందని వచ్చింది. రామం మరో సారి కాఫీతాగి, ఇంటికిపోయి, గదితలుపు బిగించి, సాయం త్రందాకా తంటాలుపడి పదిపేజీల వుత్తరం రాశాడు:— అందులో మొదటినాలుగుపేజీల్లో లక్ష్మీ అనే అయస్కాంతం వల్ల తను ఎలా ఆకర్షింపబడిందీ రాశాడు. తర్వాత నాలుగు పేజీల్లో తనయోగ్యతలు—చివరి రెండు పేజీల్లో లక్ష్మీ చేయూత లేంది ఈ భవసాగరం ఈదలేననీ తేల్చాడు.

రామం ఉత్తరం పోస్తుచేశాడు—లక్ష్మీ జవాబుకూడా యిచ్చింది. క్లుప్తంగా—మూడుమాటల్లో:—రామం ఆమెని సరిగా అర్థం చేసుకోలేదట. వివాహవిషయంలో తన అభిప్రాయాలు రామాని కిదివరకే తెలుసట. తన్ను వరించ

టానికి తగినత్యాగం రామం చెయ్యలేడట!—

చినరి మాటకు రామం గుండె ఆగిపోయింది. మళ్ళీ ఇంకోమాటు చదువుకోలేక పోయా డా వు త్తరం. ఆవాళంతా పిచ్చికుక్కలాగా తిరిగాడు. రాత్రి గదికిచేరి, లెటరుప్యాడ్ తీశాడు. ఏమేమో రాశాడు. కొట్టివేశాడు. చివరకు ఈ అల్లిమేటం తయారుచేశాడు:—

కామ్రేడ్ లక్ష్మీ!

నీ వుత్తరం నా హృదయంమీద బాంబులాగా పని చేసింది! నీ పాలసీ హిట్లరు పాలసీకన్నా దుర్మార్గంగా ఉంది. పద్దెనిమిది మాసాలనించి నువ్వు నన్నూ నా పట్టుదలనూ ఎరుగుదువు! ఈరోజున నాత్యాగం పరీక్షించగోరు తావా? ఐతే ఇదే పరీక్ష! ఈ వుత్తరం అందిన యిరవై నాల్గుగంటల్లో నువు నన్ను ప్రాణంతో చూడలేవు! యిదే నీకోసం నేను చేస్తున్నత్యాగం; ప్రతిజ్ఞ!

ఇట్లు,

నీ కామ్రేడ్ కాగోరు,
'రామం'

తిరిగి:—నువు నీ అభిప్రాయం మార్చుకునేపక్షంలో నేను నా ప్రతిజ్ఞ ఉపసంహరించుకోటానికి వీలుంటుంది. లేక పోతే ఇదే తుది.

నీ కామ్రేడ్, 'రామం'

లక్ష్మీ వుత్తరంచదువుకుని, ఆదుర్దా పడింది. రామం పట్టుదల ఆమెకు తెలుసు... స్టూడెంట్లు ఏమన్నా నవ్వు తాలకంపే, వాళ్ళతో మాట్లాడకండా బిగదీసుకునేవాడు—

సంవత్సరాలతరబడి పలకరించినాకూడా ముఖం తిప్పకునే వాడు. ఈమధ్య ఇంట్లో అలిగి, నాలుగైదురోజులు అన్నం తినలేదనికూడా అతను చెప్పినట్టు ఆమెకి జ్ఞాపకం! మరి కర్తవ్యం? తనమూలాన హత్య జరగాల్సిందేనా!

ఎంత ఆలోచించినా, ఆమె ఒక నిశ్చయానికి రాలేక పోయింది. మధ్యాహ్నం ఈసంగతి శేషగిరిదగ్గర చల్లగా బయటపెట్టింది. అతడు వివరాలన్నీ ఒక్కొక్కటే తెలుసుకున్నాడు. నువ్వేమీ ఆదుర్దా పడవద్దని చెల్లెలికి ధైర్యం చెప్పాడు. రామానికి నేను చెప్పితానని ఉత్తరం తీసుకున్నాడు.

శేషగిరి రామాన్ని కలుసుకోనేలేదు. ఆ సాయంత్రమే రామం అరెస్టు అయాడు.

* * * * *

ఇంతకూ రామ మెందుకు అరెస్టుయిందీ బయట పడనేలేదు. పట్టుకుపోయిన పోలీసులికి సిగరెట్ లంచంపెట్టినా మాకు తెలియదన్నారు. అరెస్టుకి పూర్వాపరసందర్భాలు విచారించినా—అంటే అగ్నిరూపం, ధూమరూపంలొకూడా ఆచూకీ ఏమీ బయటపడలేదు. దావానల రూపందాకా వేచివుండక తప్పదేమో!

మర్నాడు మేజిస్ట్రేటుకోర్టుకి చాలామంది చేరారు. రామం మిత్రులు కొందరు దండలు తెచ్చారు. ఎందుకో లక్ష్మీమాత్రం రాలేదు. కేసు తీర్పుఅయినాక ఇక్కడినించే లక్ష్మీయింటికిపోయి, ఆమె కామ్రేడ్ జైల్లోపడ్డందుకు నాను

భూతి చూపి వద్దా మనుకున్నారు కొందరు మిత్రులు. సాయంత్రం బహిరంగసభ ఏర్పాటుచేసి, అందులో ప్రభుత్వ చర్యను, రామంలాంటి యువకుల్ని అకారణంగా జైళ్లలో కుక్కుతున్నందుకు—తీవ్రంగా ఖండించా లనుకున్నారు, కొందరు నోటితీట నాయకులు.

రామాన్ని తీసుకొచ్చి బోను ఎక్కించారు. ప్రజలూ, మిత్రులూ జయజయధ్వనాలు చేశారు. రామం మందహాసంతో ప్రత్యుత్తర మిచ్చాడు. అతని ముఖాన నమ్రతతో కూడిన అహంకారం-కొంతమంది జాతీయనాయకుల్లో గోచరించేది—తోణికిసలాడుతూ ఉంది.

ప్రజలంతా తహతహలాడి పోతున్నారు, నేరారోపణ వినటానికి—తాము ఊహించుకున్నది స్థిరపరచుకోటానికి. ఆ శుభముహూర్తమూ వచ్చింది. రామానికి చార్జిషీటు చదివి వినిపించారు!—ఒక్క రామమే కాదు అక్కడున్న వాళ్ళు చాలామంది దిగ్భ్రమచెందారు? ముఖాలు నల్ల బడిపోయినై. ఒక్కొక్కరే అక్కడనించి జారుకున్నారు. వివరాలన్నీ బయటపడేదాకాకూడా చాలామంది ఉండలేదు! రామంమీద మోపబడింది హత్యానేరంకాదు; ఆత్మ హత్యానేరం! దానికి ప్రమాణం లక్ష్మికి ఆతను రాసిన వ్రత్రం. ఐతే—కోర్టులో మేజిస్ట్రేటు లక్ష్మిపేరుమాత్రం బయటపెట్టలేదు!